

Certificazione delle Competenze della Lingua Latina 2022-LIVELLO A

De Biturigum legatione

Summarium

Dum Caesar in hibernis cum militibus est, ad eum venerunt Biturigum legati ut peterent auxilium contra Carnutes.

r.1	Caesar <u>militibus</u> pro tanto labore ac patientia, qui brumalibus diebus itineribus difficillimis, frigoribus
r.2	intolerandis studiosissime <u>permanserant</u> in labore, ducenos sestertios, centurionibus <i>tot milia nummum</i>
r.3	<i>praedae</i> nomine condonanda pollicetur <u>legionibusque in hiberna remissis</u> ipse se recipit Bibracte. Ibi cum ius
r.4	diceret, Bituriges ad eum legatos mittunt auxilium <u>petitum</u> contra Carnutes, quos intulisse bellum sibi
r.5	querebantur. Qua re cognita, cum dies non amplius decem et octo in hibernis esset moratus, legiones XIV et VI ex
r.6	hibernis ab Arare educit: ita cum duabus legionibus ad persequendos Carnutes proficiscitur. <u>Cum fama</u>
r.7	<u>exercitus ad hostes esset perlata</u> , calamitate ceterorum ducti Carnutes desertis vicis oppidisque, quae
r.8	<u>tolerandae hiemis causa</u> constitutis repente exiguis ad necessitatem aedificiis incolebant (nuper enim devicti
r.9	complura oppida dimiserant), dispersi profugunt. Caesar erumpentes eo maxime tempore <u>acerrimas</u>
r.10	<u>tempestates cum subire milites nollet</u> , in oppido Carnutum Cenabo castra ponit atque in tecta partim
r.11	Gallorum, partim quae coniectis celeriter stramentis <u>tentoriorum integendorum gratia</u> erant inaedificata,
r.12	milites conpegit.

1. Si propone una parafrasi del brano: completala inserendo al posto giusto OTTO PAROLE scelte fra quelle elencate dopo il testo (indica il numero nello spazio bianco):

Caesar, _____ **cum** _____ militibus suis sestertios pollicitus esset, statuit _____ **ut** _____
in hibernis legiones manerent ut requiescere _____ **possent** _____. Dum Caesar Bibracte est, ad
eum venerunt Biturigum legati _____ **petituri** _____ auxilium in Carnutes. Caesar se auxilium laturum
esse _____ **promisit** _____ et cum duabus legionibus _____ **ad** _____ persequendos Carnutes profectus est.
Adventu Caesaris _____ **nuntiatio** _____, Carnutes fugerunt. Ob hiemis tempestates Caesar
Cenabo _____ **castra** _____ posuit.

1 ut	3 cum	5 petituri	7 promisit
2 castra	4 ad	6 nuntiatio	8 possent

2. Leggi le seguenti affermazioni riferite al testo e BARRA LA RISPOSTA ESATTA (VERO/FALSO) ((8 punti)

1. Caesar ducenos sestertios militibus et milia centurionibus pro labore dedit		F
2. Caesar cum legiones in hiberna remisisset, in Bibracte se recepit	V	
3. Bituriges ad Caesarem legatos miserunt ut auxilium contra Carnutes peterent	V	
4. Post multos dies Caesar ex hibernis omnes legiones eduxit causa persequendi Carnutes.		F
5. Caesar apud Ararem contra Carnutes pugnavit cum suis legionibus		F
6. Cum Carnutes exigua aedificia constituissent hiemis causa, dispersi profugerunt	V	
7. Carnutes plurima oppida dimiserant post cladem nuper	V	
8. Caesar iussit milites castra ponere Cenabo ne tempestates subirent	V	

3. Barra la risposta corretta fra quelle proposte, in base a quanto hai letto nel brano, E RIPORTA LA LETTERA NELLA TABELLA SOTTOSTANTE (**N.B.: fa fede solo quanto trascritto nella tabella**) (8 punti)

- Quomodo Caesar suos milites pro labore et patientia remuneravit?
  - Promisit eis ducena agri iugera
  - Promisit eis milia agri iugera
  - Promisit eis ducenos nummos
  - Promisit eis milia nummum
- Cur Bituriges auxilium a Caesare petiverunt?
  - Quia bellum contra Gallos gerebant
  - Quia Carnutes eis bellum indixerant
  - Quia eorum fines non tuti erant
  - Quia volebant pacem componere cum Romanis
- Quid Caesar Biturigum legatis dixit?
  - Dixit se missurum esse unam legionem ad Bituriges
  - Dixit se non laturum esse auxilium ad Bituriges
  - Dixit se laturum esse auxilium post duas dies ad Bituriges
  - Dixit se missurum esse duas legiones ad Bituriges

4. Quando Caesar auxilium ad Bituriges tulit?
  - a. Postquam decem et octo dies in hibernis moratus est
  - b. Postquam dies decem in hibernis moratus est
  - c. Postquam dies non amplius decem et octo in hibernis moratus est
  - d. Postquam dies non amplius octo in hibernis moratus est

5. Ubi Caesaris hiberna erant?
  - a. Hiberna apud flumen Ararem erant
  - b. Hiberna in oppido Arare erant
  - c. Hiberna apud montem Ararem erant
  - d. Hiberna in oppido Bibracte erant

6. Quid Carnutes fecerunt cum de Caesaris adventu certiores facti essent?
  - a. Carnutes eum expectaverunt ad pugnandum
  - b. Carnutes ceterorum caedibus ducti fugerunt
  - c. Carnutes in oppidis quae constituerunt se celaverunt
  - d. Carnutes in domibus quas aedificaverunt se recipiunt

7. Ubi Caesar statuit castra ponere?
  - a. Caesar statuit castra ponere apud Carnutum fines
  - b. Caesar statuit castra ponere apud Carnutum oppidum
  - c. Caesar statuit castra ponere Cenabo
  - d. Caesar statuit castra ponere Bibracte

8. Cur Caesar ibi castra ponere statuit?
  - a. Quia hiemis asperitates milites subire nolebat
  - b. Quia milites ob acerrimas tempestates fessi erant
  - c. Quia contra Carnutes bellum gerere nolebat
  - d. Quia eo maxime tempore pugnare ibi opus erat

1	2	3	4	5	6	7	8
C	B	D	C	A	B	C	A

4. Barra la risposta corretta fra quelle proposte, in base al testo letto, E RIPORTA LA LETTERA NELLA TABELLA SOTTOSTANTE (N.B.: fa fede solo quanto trascritto nella tabella) (8 punti)

1. R. 1: **qui** introduce:

- a. una relativa propria
- b. una relativa impropria
- c. un'interrogativa indiretta
- d. un nesso del relativo

2. R. 3: **condonanda** è riferito a:

- a. *praedae*
- b. *tot milia*
- c. *nummum*
- d. *hiberna*

3. R. 3: **remissis** è:

- a. participio perfetto con valore predicativo
- b. participio perfetto con valore congiunto
- c. participio perfetto con valore assoluto
- d. participio perfetto con valore attributivo

4. R. 4: **petitum** è:

- a. participio congiunto
- b. accusativo sing. del sostantivo *petitus*
- c. supino con valore finale
- d. participio attributivo

5. R. 5: **qua** è:

- a. nesso del relativo
- b. prolessi del relativo
- c. avverbio di luogo
- d. pronome relativo

6. R. 7: **esset perlata** è:

- a. congiuntivo piucheperfetto di *tollo*
- b. congiuntivo piucheperfetto di *perlato*
- c. congiuntivo piucheperfetto di *perlo*
- d. congiuntivo piucheperfetto di *perfero*

7. R. 8: **tolerandae** è:

- a. genitivo del gerundio di *tolero* con valore finale
- b. genitivo del gerundivo di *tolero* con valore finale
- c. genitivo del gerundio di *tolero* con valore causale
- d. genitivo del gerundivo di *tolero* con valore causale

8. R. 10: **nollent** è:

- a. congiuntivo presente
- b. congiuntivo imperfetto
- c. congiuntivo perfetto
- d. congiuntivo piucheperfetto

1	2	3	4	5	6	7	8
A	B	C	C	A	D	B	B

5. Trasforma le seguenti proposizioni secondo quanto suggerito (8 punti)

A. RR. 1-2: militibus qui (...) studiosissime permanserant in labore (**usa la forma implicita per trasformare la subordinata**)

militibus_____ **permanentibus** _____ (...) studiosissime in labore

B. RR. 3: legionibus in hiberna remissis ipse se recepit Bibracte. (**usa la forma esplicita per trasformare la subordinata**)

Cum__ **legiones in hiberna remissae essent/erant** _____ ipse se recepit Bibracte.

C. R. 4: ad eum legatos mittunt auxilium petitum contra Carnutes (**usa la forma esplicita per trasformare la subordinata**)

ad eum legatos mittunt qui auxilium_____ **petant** _____ contra Carnutes

D. RR. 5-6: cum (Caesar) dies non amplius decem et octo in hibernis esset moratus

Postquam (Caesar) dies non amplius decem et octo in hibernis_____ **moratus est/erat** _____

E. RR. 6-7: Cum fama exercitus ad hostes esset perlata

_____ **perlata fama** _____ exercitus ad hostes (**usa una forma implicita per trasformare la subordinata**)

F. R. 8: quae tolerandae hiemis causa

Quae, ut__ **hiemem tolerarent** _____

G. RR. 9-10: acerrimas tempestates cum subire milites nollet, in oppido Carnutum Cenabo castra ponit

Quia acerrimas tempestates milites subire nolebat in oppido Carnutum castra ponit.

H. RR 10-11: quae coniectis celeriter stramentis tentoriorum integendorum gratia erant inaedificata

Quae coniectis celeriter stramentis inaedificata erant ut integerent tentoria

6. Inserisci le parole mancanti, flettendole in modo adeguato nel seguente brano, tratto dal seguito di quello analizzato (8 punti) (**PER CONSEGUIRE IL LIVELLO A2**):

Equites tamen et auxilios pedites in omnes partes mittit, quascumque petivisse/petisse dicebantur hostes; nec frustra: nam plerumque magna praeda potiti nostri revertuntur. Oppressi Carnutes hiemis difficultate, terrore periculi, cum tectis expulsi nullo loco diutius consistere auderent nec silvarum praesidio tempestatibus durissimis tegi possent, dispersi magna parte amissa suorum dissipantur in finitimas civitates. Caesar tempore anni difficillimo cum satis haberet convenientes manus dissipare, ne quod initium belli nasceretur, quantumque in ratione esset, exploratum haberet sub tempus aestivorum nullum summum bellum posse conflare, C. Trebonium cum duabus legionibus quas secum habebat, in hibernis Cenabi collocavit; ipse cum crebris legationibus Remorum certior fieret Bellovacos, qui belli gloria Gallos omnes Belgasque praestabant, finitimasque his civitates duce Correo Bellovaco et Commio Atrebate exercitus comparare atque in unum locum coegere.

peto, is, ivi o ii, itum, ěre	difficultas, atis, f.
audeo, es, ausus sum, ěre	amitto, is, amisi, amissum, ěre
bellum, i, n.	exploro, as, avi, atum, are
qui, quae, quod	hic, haec, hoc